

„Mi, amíg élünk, emlékezni fogunk, mert ez a mi ünnepünk”

Főhajtás ’56 forradalmárai előtt

Nincs az a Havas Szófia, nincs az a Biszku Béla, az a magyar szocialista, aki el tudja venni tőlünk 1956 felszabadító érzését. Mi most ünneplünk, október 23-án, nekik várniuk kell novemberig – mondta T. Mészáros András polgármester október 23-án, az 1956-os emlékmű terén rendezett ünnepségen, amelyen idén is több százan vettek részt. Stencinger Norbert történész a forradalom érdi áldozataira emlékezett, Szvorák Katalin és Varga Miklós az 1956 Aki magyar... című rockoperából adott elő egy-egy részletet. Ünnepi műsort mutatott be a Thalia Ördögei Színtársulat is.

Idén is több százan jöttek el az 1956-os emlékmű terére, hogy leróják kegyeletüket a forradalmárok előtt

Tisztelegés a forradalom áldozatai előtt

T. Mészáros András: Olyan ünnep volt ez, hogy hatására októberben beköszöntött a tavasz

Varga Miklós az 1956 Aki magyar... című rockoperából adott elő egy részletet

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén október 23-án is több száz ember gyűlt össze az 1956-os emlékmű terén az Alsó utcában, hogy megemlékezzen az

54 évvel ezelőtt kitört forradalomról és szabadságharcról. Az ünnepségen jelen voltak a pártok, egyesületek, civil szervezetek és a helyi intézmények

képviselői, az önkormányzati képviselők, a kisebbségi önkormányzatok delegáltjai, illetve T. Mészáros András polgármester, az alpolgármesterek, valamint dr. Aradszki András és Tóbiás József országgyűlési képviselők.

A megemlékezést – hagyományosan – a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola Kicsinyek Kórusa nyitotta meg, a Himnusz elénekelésével, majd T. Mészáros András mondta el ünnepi beszédét. Elsőként a kommunista rémuralomra emlékezett, amikor „amorális, ördögien gonosz hatalom telepedett az országra”.

– Olyan világ volt ez, ahol tiltott volt gyülekezni, ahol el kellett felejteni hagyományos ünnepeinket, ahol meg kellett tagadni eszméinket, gondolatainkat, magyarságunkat. Egy valódi, a szívből jövő ünnepre 1956 októberéig várni kellett. Olyan ünnep volt ez, hogy hatására októberben beköszöntött a tavasz, a lelkek tavasza, és ledobva a fullasztó jégpáncélt, virágba borult az élet, és teret kért magának a Bem-szoborig, a Petőfi-szoborig, aztán elindult a Corvin köz vagy épp a Széna tér irányába, hogy meg se álljon Magyarország legtávolabbi településéig. Itt járt Érden is, nagyon közel ahhoz a székesfehérvári laktanyához, ahonnan Gerő Ernő az első szovjet csapatokat hívta ellenünk.

– A mi 1956-os forradalmunk és szabadságharcunk megmutatta azt is, hogy a magunk kezébe tudjuk venni, bármilyen válságos időt éljünk is, a sorsunk irányítását. Nemcsak az igazságot vagyunk képesek diadalra vinni alig 24 óra alatt, de van bennünk kellő tehetség és kellő hit, hogy önmagunk uraiként szálljunk szembe elnyomóinkkal, és együtt mondjuk ki azt a felszabadító erejű két szót, ami örömtől és tavaszt hozott az októberi őszbe: elég volt! A saját életünket akarjuk élni a saját országunkban, a magunk módján, és sziszegve sem fogunk szolgálni aljas hatalmakat. Nekünk a családjunk a fontos, a gyermekeink és az, hogy ne hazudjanak többé a szemünkbe.

– Nincs az Havas Szófia, nincs az a Biszku Béla, az a magyar szocialista, aki el tudja venni tőlünk 1956 felszabadító érzését. Mi most ünneplünk, október 23-án, nekik várniuk kell novemberig. Mi, amíg élünk, emlékezni fogunk, mert ez a mi ünnepünk, amelyből erőt merítünk, és lélekben mindig együtt fogunk vonulni az 1956-os diáksággal, együtt számoljuk fel a lágereket, és együtt szavalunk a Petőfi-szobornál Sinkovits Imrével – zárta beszédét a polgármester.

A Thalia Ördögei Színtársulat is megemlékezett ’56 eseményeiről – műsoruk végén a fiatalok szétosztották az emlékezés virágait, amelyeket a jelenlévők az ünnepség végén helyezhettek el az ’56-os emlékmű talapzatánál –, majd az 1956 Aki magyar... című rockoperából következett egy dal, az alternatív Kossuth-díjas Szvorák Katalin megrendítő előadásában.

Stencinger Norbert történész, a Vörösmarty Gimnázium tanára a forradalom érdi áldozataira emlékezett – Firtelmeister Sándorra és Bojó Simonra –, illetve a forradalomban betöltött szerepéért börtönbüntetést, internálást elszenvedett Gévy Nándorra és Riedlinger Tiborra. A történész egyben felhívta a figyelmet arra is: az 1956-os for-

radalom résztvevői még velünk élnek, segítségükkel megismerhetők a szabadságharc eseményei, és továbbadhatók a következő generációnak, hogy száz év múlva is ugyanígy emlékezzenek az emberek az 1956-os forradalomra.

– Kötelességünk megadni a tiszteletet az ’56 eseményeiben résztvevőknek, és nem azért, mert kéri és elvárják, hanem mert megérdemlik. Addig kell tiszteletben tartani őket, amíg még közöttünk lehetnek – hangsúlyozta Stencinger Norbert, aki a forradalmi események kapcsán kiemelte az emberek példátlan összefogását.

– Micsoda példátlan összefogás lehetett ez abban a világban, amit előzőleg a hatalom atomjaira izolált. Egy olyan világban, ahol a házastársak nem bíztak meg egymásban, a munkatársak nem beszélhettek egymás előtt nyíltan, mert nem tudhatták, ki jelent kiról. És ebben a világban a forradalom kitörésekor idegenek segítettek egymást, nem nézve, ki a másik. Ez ma is példaértékű – mondta a történész, kérve az embereket, hogy halottak napján, ha gyertyát gyújtanak szeretteik sírjánál, jussanak eszükbe azok is, akik a hazáért áldozták életüket, és zárják a szívükbe az áldozatok üzenetét is, ami a következő: hit, összefogás, remény.

Az ünnepi megemlékezésen Varga Miklós is fellépett, az 1956 Aki magyar... című rockoperában megzenésített Márai-verset, a Mennyből az angyalt-t adva elő, mély átéléssel.

Végezetül a városvezetés, az önkormányzati képviselők, a pártok, egyesületek, civil szervezetek, intézmények delegációi, illetve az érdi megemlékezők helyezték el koszorúikat, virágaikat az emlékmű talapzatánál, főhajtással tisztelegve 1956 forradalmárai, áldozatai előtt.

Ádám Katalin

A szerkesztő jegyzete

Gyertyák és üzenetek

Utolsó pillanatok az újság összeállításában, nyomdába küldésében, amikor egyszer csak megszólal a telefon, és érkezik az üzenet: Janó nincs többé. A jó barát, a kiváló kolléga elment. Persze, lesz majd méltó megemlékezés itt, az újságban is, de egyelőre csak a fejbekólintás, a szédelgés: mi történt? Hiszen a múlt héten, meg tegnapelőtt még... igen, úgy látszik, így is lehet. Akkor most – még egy gyertya. Neki is, miatta is. A rendszerváltoztatást meg az az előtti és utáni időszakot is média-frontvonalban szívósan végigküzdő rendíthetetlen harcostársért.

Amúgy is sok gyertya gyúl mostanában. Lobbannak a lángok az 1956-os forradalmi napok halottainak emlékére – nemcsak a Parlamentnél –, a szovjet géppisztolyokkal támogatott pufajkások rémtettei nyomán másutt is, meg a megtorlások áldozataira emlékezve is. Van mire emlékezni: az 54 évvel ezelőtti októberi végi események látványa – még ha valaki csak tizenkét évesen élte is meg, mint például jelen sorok írója – egyszerűen torokszorítóan felejthetetlen. Mindenszentek meg halottak napja persze máskor is van, minden évben, de az akkori, az egész más volt. A köztereken, ahol csak volt egy kis földes rész, amit nem aszfaltoztak le, ott azonnal sír lett. A kis földhányásba beleszúrt deszkadarab, rajta tintaceruzával egy név és egy évszám: hogy hívták, hány éves volt. És egy-két kis fehér gyertya vagy méces.

Mindez régen volt, több mint fél évszázada. Utána jöttek a

konszolidáció évei újabb temetésekkel és sírgondozásokkal, virágokkal és koszorúkkal. A gyertyák meg valahogy kezdtek mást üzeni. Mert eredetileg az volt a dolguk, hogy tudatosítsák, jelezzék: nem felejtettük el az eltávozottat, emlékezünk rá, megállunk egy pillanatra a nagy rohanásban, még két ima között esetleg az is végigfut rajtunk, hogy valamikor, talán nemskára mi következünk. A gyertyák azonban közben duzzadni kezdtek, színes üvegkalitkákat kaptak meg fémesen csillogó fedelet, mellettük szinte bokrok-ká növekednek viaszos fényű leveleikkel a műkoszorúk, és az egész valahogy egyre inkább „mű” lett. Így aztán változott az üzenet is: a cícomás díszítés már azt hirdette a külvilágnak, hogy aki itt emlékezik, az bizony nem akarí, annak telik viharálló, „nem kell locsolni” művirágra – talán még boltban vett „műérmelmekre” is. Az elgondolkozó, múltat idéző megemlékezés meg valahogy elsikkadt.

Pedig jó lenne, ha a divat, a „trendiség” nem vonulna be a temetőkbe. Ha a sírkertek hantjain, esetleg egyik-másik ablakban az igazi, kis fehér gyertyák lángjai imbolyognának, üzenve a már túldalolon lévőeknek: gondolunk ám rátok. Beszélünk is rólatok, emlékeinkben örök helyetek van – nemcsak ilyenkor, amikor a gyertyákkal üzenünk.

[Handwritten signature: Papp János]

Elhunyt Papp János

Amíg élt dolgozott, írt, tudósított. Addig élt, amíg dolgozni tudott. Lelke elindult a csillagösvényre, 2010. október 25-én megfáradt szíve megpihent.

Család

számítom a dolgok romlásának kezdetét. Sokszor leírtam magam is, hogy mivel kezdődött. Közismert: az édesanyákat kiemelték a családból, és a munkapadokhoz, író- vagy gépíróasztalokhoz ültették őket módszeresen. Anyagi kényszerrel is, amely abban nyilvánult meg, hogy a béreket, fizetéseket erősen levették, hogy az apák ne tudják eltartani az öt-hat vagy ennél többtagú családot. Volt idő, hogy ez volt a normális, íratlan rend és törvény. Az anyák a háztartást vezetve nevelték föl a gyermekeket. Ugyanakkor nem érezték magukat „elnyomottnak”, mert sokan voltak, akik diplomát szereztek, sőt, számosan hazai vagy nemzetközi karriert futottak be.

A jövő bizonytalansága, az erkölcsök és a társadalmi rend fellazulása (felforgatása) miatt tovább lazultak a családi kötelékek is. Megnövekedett az összeköltöző párok száma. Ők meggyőződéssel hangoztatják: a házaselethez nem szükséges a „papír”. (Sajnos a házassági anyakönyvi kivonat gyűjtőfogalommal, „papír” degradálódott, mint oly sok okmány neve.) Valóban a családi élet kötelékét – és ez is köztudott – nem a házassági anyakönyvi kivonat tartja össze, hanem több nemes kötelék. Melyek ezek? Szerencsére sokan tudják ezt. Nos, a szere-

lem, a szeretet, egymás kölcsönös megbecsülése, tisztelete és segítése, az egymás iránti hűség és lemondás a másik javára.

Az életet nem ismerők, a hitetlenkedők vagy az őszintén érdeklődők kérdezzék csak meg a nagycsaládos szülőket, hogy az anyagiak játszottak-e szerepet abban, hogy ők megjelentek az anyakönyvvezető előtt? Valamennyien elmondják majd, hogy vannak anyagi gondjaik, amikor öt vagy ennél több gyermekük étkeztetéséről, ruházkodásáról, taníttatásáról gondoskodnak. A gyermekek felnevelése bizony pénzbe kerül. Ez az összeg azonban mindig össze szokott jönni, mert a dolgoknak ez a rendje. A másik oldalon pedig ott áll és érlelődik a sikerekért való küzdelem, a közösség összetartó ereje, a munka és előre haladás egyéni és közösségi öröme. A nagycsalád mindennél erősebb, hiszen egész nagy közösségekre, akár egy nagyvárosra is kisugárzik léte, ereje.

Engedtessek meg most nekem, hogy a témát záró gondolatként, az ezer esztendőtfőtfő, történelmi családregényem záró szakaszából idézzek, annak is az utolsó mondatát, amely így hangzik: „Egy nemzet csak úgy fejlődhet igazán, ha öntudatos családjaiban folytonosan és dinamikus megújul.” Ezt a befefejező mondatot még a legszigorúbb kritikusaim is jóváhagyták, mi több, helyeselték. Úgy gondolom, a családok többsége is egyetért ezzel.

Bíró András